

Κώστας Χ. Πασχάλης

Όταν ξεχειλίζει το ποτάμι της οργής θα είναι αργά...

Πολλές είναι οι φορές που παρακολουθούμε από τους τηλεοπτικούς δέκτες μας εικόνες μεγάλων φυσικών καταστροφών που προκαλούνται από την υπερχειλίση χειμάρρων ή ποταμών.

Χαρακτηριστικό είναι και το προ ετών παράδειγμα της υπερχειλίσης του χειμάρρου του «Τσέλιου», όταν τεράστιες ποσότητες νερού κατέκλυσαν την πόλη. Τότε διαπιστώθηκε και το πρόβλημα που όλοι γνώριζαν, αλλά ελάχιστοι επισήμαναν, πως δηλαδή ήταν τόσο στενές οι κοίτες του χειμάρρου και τόσο μικρό το βάθος του που εντέλει ήταν θέμα χρόνου να συμβεί το κακό.

Το ερώτημα που μπήκε τότε ήταν γιατί δεν διανοίχθηκαν έγκαιρα οι κοίτες και γιατί δεν σκάφτηκε ο χειμάρρος. Η απάντηση ήταν απλή. Όταν διαμορφώθηκε η κοιλάδα σε χώρο αναψυχής και ψυχαγωγίας, ένα έργο που άνοιξε κυριολεκτικά νέους ορίζοντες στην πόλη, ουδείς από τους ιθύνοντες αντιμετώπισε με σοβαρότητα το θέμα του παρακείμενου χειμάρρου. Η διάνοιξη του χειμάρρου, άλλωστε, θα περιόριζε σημαντικά την έκταση που καταλαμβάνει η κοιλάδα. Μπροστά λοιπόν σε ένα έργο που θα άλλαζε τη φυσιογνωμία της πόλης υποβαθμίστηκε το πραγματικό μέγεθος του προβλήματος που συνιστούσε η ύπαρξη του χειμάρρου.

Αν θελήσουμε τώρα να συσχετίσουμε το παραπάνω παράδειγμα με την τρέχουσα πολιτική και κοινωνική πραγματικότητα, θα διαπιστώσουμε πολλά κοινά σημεία.

Η πολύ μεγάλη πίεση που ασκείται (κυρίως τον τελευταίο χρόνο) από την Τρόϊκα (σε αghαστή συνεργασία με την κυβέρνηση), πίεση που όπως φαίνεται θα γίνει ακόμη πιο ασφυκτική στο άμεσο μέλλον, σε βάρος των ασθενέστερων κοινωνικά τάξεων, με απομυζήσεις μισθών, με εξοντωτικές συμβάσεις μερικής απασχόλησης, με χιλιάδες απολύσεις, με πάγωμα της αγοράς, με κατακόρυφη αύξηση των εξόδων, με τη διάλυση του κοινωνικού ιστού, με...είναι αναμενόμενο να οδηγήσει χιλιάδες ανθρώπους στην δυναμική έκφραση της οργής και της αγανάκτησής τους. Όσο αυτή η έκφραση είναι «συντεταγμένη» και «εντός των πολιτικών πλαισίων» είναι σαφές πως είναι «διαχειρίσιμη». Όταν όμως ξεφύγει από τα πλαίσια αυτά και γίνει ορμητικό ποτάμι (κάτι που διαφαίνεται στον άμεσο ορίζοντα) τότε οι συνέπειες θα είναι πραγματικά απρόβλεπτες.

Βέβαια υπάρχουν αυτοί (που συνήθως εκφράζονται από τα άκρα του πολιτικού φάσματος) που ζουν με τις «ονειρώξεις» της «επανάστασης». Που βλέπουν στον «πάτο του βαρελιού» την ελπίδα για την «ανάταση». Που στα πρόσωπα των οργισμένων «βλέπουν» τις στρατιές των επαναστατών που θα καταλάβουν τα «Χεμερινά ανάκτορα».

Υπάρχουν όμως και οι άλλοι (οι «ρεφορμιστές» κατά την επαναστατική ορολογία) που κατανοώντας απόλυτα την τραγική κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει το μεγαλύτερο μέρος των πολιτών, προσπαθούν να δημιουργήσουν ισχυρά αναχώματα, ή να ανοίξουν με κάθε τρόπο τις κοίτες ώστε να αποτρέψουν την υπερχειλίση του χειμάρρου. Που σημαίνει ενίσχυση των χαμηλόμισθων και των χαμηλοσυνταξιούχων, εκπόνηση κοινωνικών προγραμμάτων για τις αδύναμες κοινωνικά και οικονομικά πληθυσμιακές ομάδες, κοινωνικές και δημόσιες επενδύσεις για την απασχόληση των ανέργων, αυστηρά μέτρα για τον έλεγχο και την πάταξη της φοροδιαφυγής και της διαφθοράς, επιβολή υψηλότερων φόρων στους έχοντες και κατέχοντες, ουσιαστικές αλλαγές στο πολιτικό μας σύστημα με στόχο τον επαναπροσδιορισμό της σχέσης της πολιτικής με τους πολίτες...

Ίσως τα παραπάνω να ακούγονται ως μέρος κάποιας έκθεσης ιδεών, όμως ίσως, στη συγκεκριμένη χρονική συγκυρία, να χρειαζόμαστε περισσότερο κάποιες εκθέσεις ιδεών (που συμβάλλουν στο δημόσιο διάλογο) παρά αναθέματα και αφορισμούς.

Βέβαια είναι γεγονός πως οι αφορισμοί ευκολότερα παρακινούν το ενεργό ενδιαφέρον των οργισμένων πολιτών, όμως ρίχνοντας το ανάθεμα επί δικαίων και αδίκων, ξηλώνοντας εντέλει και τα τελευταία νήματα του κοινωνικού ιστού της χώρας, στην ουσία απαξιώνουμε και τις τελευταίες εστίες υγιούς και εποικοδομητικής αντίδρασης. Και τέτοιες εστίες υπάρχουν και μπορούν ακόμη να παραμένουν ζωντανές και να εκφράζονται είτε μέσα από το πολιτικό μας σύστημα (το οποίο εμείς άλλωστε συνδιαμορφώνουμε με την ψήφο και την ανοχή

Κώστας Χ. Πασχάλης

Όταν ξεχειλίζει το ποτάμι της οργής θα είναι αργά...

μας) είτε μέσα από διάφορες ενεργές συλλογικότητες πολιτών που δρουν δίπλα μας.

Αυτές ακριβώς τις εστίες οφείλουμε να ανακαλύψουμε και να ενισχύσουμε, ώστε η οργή μας να γίνει δημιουργική ορμή, που θα έχει ως κύριο στόχο την επαναδιάταξη των όρων λειτουργίας της κοινωνίας μας.

Υ.Γ. Ξαφνικά «όλοι μας» ανακαλύψαμε πως η αιτία των δεινών μας είναι το σαθρό πολιτικό μας σύστημα. Το ίδιο ακριβώς πολιτικό σύστημα το οποίο και υποστηρίζαμε ή ανεχόμασταν καθόσον μας «εξυπηρετούσε». Και όμως μέσα από αυτόν τον χώρο που τόσο απαξιώνεται τους τελευταίους μήνες πάντα ακούγονταν φωνές για τις εμφανείς δυσλειτουργίες του που οδηγούσαν με μαθηματική ακρίβεια στον ευτελισμό του. Δυστυχώς όμως οι φωνές αυτές ποτέ δεν έτυχαν της μαζικής επιδοκμασίας των πολιτών. Αντίθετα οι φωνές αυτές παρέμεναν και παραμένουν μια μικρή μειοψηφία, μέχρι και σήμερα. Τυχαίο;